

з 49—2 текст, не можливий, щоб господар держав управителя, — хіба двоох-трьох робітників. Не значить, що власниками всіх цих наділів є офіцери або урядовці, а що торкається розпарцельованих земель то вони алебільша перейшли в нефахові руки.

Теперішній стан їх господарки в ніякій разі не може виправдати сподівання, що осадники є постійні господарської культури. Дійсність перчить цьому. Як ствердила комісія зем. реформ, на прохання 5 літ більш 80 прод. осадників ще не загосподарилося. *Голос: і не загосподарилося!*, а пригадайте собі, панове, скільки гроша лізло на цю осадничу акцію. Кожен осадник одержав будівельний матеріал, підмогу на інвентар та на насадження (пог. *Василишук: промисл і промисл*). Щорічний бюджет адм-ства земельних реформ прелімінує на це великі суми, а коли не вистачає грошей, то переводить у прискореній темпі, поза бюджетом, як в 1923 р. і минулим, великі гроші. (Продовження буде.)

На захист селянства.

(Від власного кореспондента).*

Варшави 5. VII.

Поки існує селянство, поки воно творить більшість населення країни, — до тої пори земельне питання залишиться основою всіх питань державного життя. Характер першої, а особливо другої російської революції наочно вяснило, що чого може допровадити неповне та несвоєчасне задоволення аграрних потреб та вимог селянства. Мудрі політики давно розуміли, що основні питання соціального й політичного життя треба у свій час розв'язувати з гори, бо в протилежному разі вони будуть розв'язані з низу. Реакційні елементи суспільства ніколи не могли цього з'ясувати; шкідливий зоологічний егоїзм завжди засліплював їм очі, і вониж потім перші від цього найдошкульніше терпіли, не призначючи, що по суті вони і являються головними чинниками розвалу того ладу, на який спірались, який з усіх сил боролися. Зараз на авансцені державного життя Польщі встало аграрне питання, і ми бачимо перед собою буквально повторення старої істо-

рії. Досвід минулого, здавалосяб такий аксіоматично ясний, учить хіба окремі одиниці. Тільки вони бачать суворе лице Немесиди за підкамі того аграрного законопроекту, який намагається провести в життя їхні супротивники. Може найбільше дивною у цій справі являється позиція пепесів. Бодай я ніяким чином не можу зрозуміти, як сполучають вони що позичку з тим гаслом, що так пишню красується на чільному місці їхнього „Роботника": „нех жие жонд робітничі і вло сцяньскі!"

Як би вони були хоч трохи щиріші, то мусілиб бодай на якийсь час виставити инше гасло: „Хай живе уряд бр. Грабських!"

У кожному разі аграрний законопроект, що його вже кілька тижнів розглядає сейм, утворив дуже напружену атмосферу в парламентарних колах. Безумовно позиція ППС, причинилася до цього в чималій мірі; а тут саме підійшла і жидівсько-урядова угода. Само собою зрозуміло, що це явище теж не випадкове, і творить його дуже слушно вибраний момент для свого союзу. Від національних меншостей відколюється досить численна група, і боротьба з рештою полєкшується. Справжній опозиція аграрній квазі-реформі скорочується до дуже тісних меж.

Усе це так, усе це нібито вода на уральний млин, але разом з тим усе це незвичайно загострює становище і загрожують дуже неприємними моментами, а може й поважними ускладненнями.

Це завжди так буває. Коли слабший свято й непохитно вірить у справедливість своєї справи, а разом з тим бачить неможливість перемоги на звичайнім шляху, він хапається за ті засоби, до яких не звернувся б у звичайних умовах. Так мусить бути і в цьому разі.

Польський сейм вже не один раз був свідком досить гомінкої обструкції на лівих лавах, але це є виграшків у порівнянні з тим, що ми, коли гадати по настрою, можемо близькими днями побачити й почути в польському парламенті. Посольські ключі з цим не конюються, цей засіб парламентської боротьби санкціонований традицією європейських парламентів, а коли він набере у Варшаві більш гомінких форм, то це вже питання не якості, а хіба кількості.

І сумно й смішно, але для нас, Львовлян, нема в цьому нічого нового, бо ми начебто добре пам'ятаємо ті часи, коли в львівський сейм поважні політичні діячі входили не в текучій й паверчачи, а з трубами й барабанами. Отож за їхнім прикладом і йде тепер опозиція в польському сеймі з частиною „меншостей" на чолі.

Львівські сеймові концерти дали у свій час досить добрі наслідки; варшавські концертанти теж мають надії на незлий успіх, а в крайньому випадку бодай на той широкій світовий резонанс, який посідає кожна пролєментська селя...

Senex.

Стихійна катастрофа.

Повінь.

Зливи нанесли великих втрат у 14 львівських повітах, на просторі більш як у Станіславщині, окрім там шкоди дошкульнішої. До найбільше пошкоджених належить перемиський повіт з 52 громадами. Громада Воаче, перемиське передмістя, було так залите, що вода сягала до деяких горішніх рям вікон і треба було їхати туди човнами. Урожай страшно залитий намулом. Великі шкоди, щодо яких бракує нам подробиць, є в Дрогобиччині та Самбірщині. Ріка Тисмениця позаливала коім піль — копальні, а ропи спалила земельні плоди. Сіна, що натягло ролою, не можна вжити навіть на сіяння, не то пашу. У Самбірщині вода прорвала охоронні гаті і молода картопля погинула. Офіційні статистичні дані, покищо дуже загальні та непевні, висловлюються в таких цифрах: у Бобрецьчині — 38 громад залитих, на просторі 200 морг. левад та 250 морг. поля, втрати: 237.000 зол.; у Березівському повіті — 15 громад, глунти на прост. 3370 м., втрати: 426.000 зол.; у Добромильському повіті — 27 громад, втрати 50.000 зол.; Дрогобиччина: орного поля 4653 м., левад та пасовиськ 24.117 м. — втрати: 2.031.000 зол.; Перемищина — 52 громад, 6840 м. ґрунту та левад, — втрати ще не обчислені; Рудеччина — 30 громад, втрати невідомі; Самбірщина — 14 громад, 13.510 м. ґрунту, 14.273 м. левад, знищених 15 домів, 30 господарських будинків — втрати невідомі; Старосамбірщина — 12 громад, 1003 м. ґрунту і 1000 м. левад, втрати 450.000 зол.

3 емігрантських трагедій.

Наші вісники в Чехословаччині.

Уже доходить до нас перші наслідки перших наслідків чехословачько-польської угоди. Першими ласт з табору для туберкульозно хворих у Штернберку (на Моравщині), бувають члени нашої галицької армії, які на збором опиняються на вулиці. Для забезпечення їх у найближньому майбутньому мала робити заклади команда табору в Юзефові. Емігрантський Комітет, який вже ліквідований, планіше наслідками цього комітету: Українська Секція Мазарикова Ліги. Але всі заходи цих представництв покищо лишилися без успіху.

З кінцем липня табір у Юзефові має бути ліквідований; у складі табору вже нікого не приймуть, навіть тих, що вертають з лічач. Недужим лишається одинокий захід: поворот до краю. Але навіть на випадок такого повороту без перепон, вони не можуть вернутись до рідної хати. Всі вони у таку сталі недуги, що потребують спеціального лічення (пневмогематуніція). Вони мусіли би йти на найгірший захист у краю, щоб бути під лікарським доглядом. З полєкським помігати їм у цьому напрямку вони звертаються до тих, яких першим об'язком і в яких силі це зробити. Ясно, як це неелегке завдання. Душа про забезпечення повороту наших емігрантів до краю, на випадок повної катастрофи, не належала до тих, якими займалися відповідальні представники нашої діяльничатної діяльності за кордоном. Безсумнісний оптимізм, віра в повний успіх їх праці поклали такі питання поза сферою їх перебіччя.

Хто зна, чи саме нині не доведеться нашим емігрантам пережити найважчі моменти: духового роздінання. Ші переживання є для нашої суспільності страшні, а лише жертвами, які знову позначать кривавий шлях нашої національної боротьби, а головним тим, що можуть затроїти новою зневірою та ворожнечою організм нашого суспільного життя, в якому прибралось стільки особистих та зборних гріхів, обнування та порухів за помилки свого минулого.

Пам'ятаймо: Рідна школа — це не родня фортеця, це певний захист і добі ліхольтти!

РОМАН КУПЧИНСЬКИЙ.

На свіжий воздух.

(Докінчення.)

Зелеманів. По чім пізнати стацію. Історія великої вальси. Спомини на лід літництва і онолиці. Вплив „Рана Гибельна" на господаря літництва. Ідальня і її населення. Солоня, реваншизм і старі неспівзвуччя. Гребенів і „доріжжя звичаїв". Пам'яті — не Пам'яті Знов Зелеманів. При варті. Слота і молоді подружжя. Поворот.

Станція Зелеманів нічим спеціально не відрізняється. Як би не гурток літників і начальників станції в хоруговкою, то тяжко було розпізнати, де вона, саме знаходиться. Щойно розглянувшись уважно, заперічусь величаву табличку з написом, рампу та інші будинки. Всеж таки потяг у Зелеманів пілковито здержує біг і кожному дає пару хвилю до надуми, чи має висідати, чи ні.

Ми, себто пані Зоя, директор Б. і висше підписаний швидко опинилися на землі. Щойно тепер побачив я, що з директором їхала і його ведичезна вальса, яка весь час подорожжю трималася в тіні, зате тепер голосно доматалася відтранспортування.

Літництво „Зелеманів" недалеко від літництва і справе не була така тра-

гічна. Та наскільки булоб красше, як би ми були знали, що з літництва вийде до потягу підвода по клунки і менше законсервованих мішуків.

Не знаючи про це, я після короткої надуми рішився прийти в поміч директору. Директор без більших торгів погодився і взявся зараз до розділу тягару. Він витягнув з вальси якийсь невеличкий клунок і спитав, що хочу нести: велику вальзу чи малий клунок. У мене ваяла верх вроджена делікатність і я вибрав вальзу. Припускаю, що мій поступок зробив дуже добре враження, бо ніхто не заперічив, що маленький клунок багато тяжіший від великої вальси.

Окружені літниками ми рушили в сторону літництва.

Околиця Зелеманів знала мені здавна. Тут у 1914 р. воювали Усуси, свято переконані, що тільки Росія не дає жити Україні. З хвилею, як вона розвалиться, Україна встане від... до...

Росія розвалилася, а ген-ген над Опопом виділе „Obóz przysposobienia wojskowego"...

Підходимо до літництва.

В сосновім гаю, над берегом гамірливого Опора блищать вікнами до сонця віллі літництва. Колись велика „Шматерівка" розрослася за останні роки ще на „Паліку"

і „Матківку" та представляє тепер імпозантне літництво.

„Brama na wciąż otwartą przechodniom ogłasza, że gościnnie i wszystkich w gościnie zaprasza."

Так сказав свого часу Міцкевіч про Сопліццо, а нині певно сказав би так про Зелеманів. Але до попередніх слів додав би ще й це: „W bramie sam gospodarz, eleganci wzywają gości uśmiechem i grzecznymi słowy."

Ми ввійшли крізь браму і розбредили хто куди. Я влідався всецільно від опіку п. Паліва і Сп., яка завела мене до „святая святих літництва" на друге сидіння.

Ідальня з ошкеленою верандою була вже повна гостей. Правий бік її зайняла наші більшість, яка полюбно до галицьких відносин була тут у анімаційній меншості, центр захопили „неутральні", а лівий бік Українці. Осторонь від усіх примостилась фортеця, готовий усім до послуг і... настроєння.

Повіжно переглянувши літників, я уважніше спинився на літничках і мушу признати, що ця раса має і гарні представники. Свіжий воздух, гірський вітер та сонце підносять ще їх природу і не один літничек віде завітля з осмаленим обличчям... серцем.

Після сидіння оглянув я літниц-

ще з його всіма улаштуваннями до невикористаного ще жерела солонки включно. Ця солонка, як запевняють лікарі, знаменито діє на ревматизм навіть у старих віллі. Подано це до відома всім нашим старим кавалерам, щоб не тратили надії, але їхали до Зелеманів на купівлі. Вилітаючи, подуть на суніш у ліс. Разом з коробкою суніш жертвують нашою якийсь гарній літничек і своє ліс свіжене серце.

По обіді і я ходив на суніш. А під вечір поїхав на пару годин у Гребенів, який теж належить до зелеманської парохії.

В прекрасній долині, в далеким видами, стоять чепурні віллі і шматцарські домики. Все те в городі з правдивими кайтами, білі озера з них славна смерекова алея, а звана місцевим населенням „дворіжжя закоханих". На ній був страшенно цікавий і для себе раз запровадити туди. Показували мені і прекрасна молода панночка з великими чорними очима. Прознало, що алея дуже гарна, але не робить такого „закони", коли з вами йде мама і брат вашої віллі.

Вийшовши за алею, побачив нечайно, що з ліса висунувся якийсь чоловік і з величезною напругою чимчикує в нашусторону.

